

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Miercuri și Duminică, Folia, cându concedu ajutoriele. — Prețulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sêu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 13/1 Martiu 1867.

Se prenumera la postele c. r., și pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA

Transilvani'a.

Doi articuli de lege din Ungari'a.

Pentru că totu omulu se védia unde amu ajunsu cu limb'a și cu nationalitatea, credeamu că ar fi de mare trebuință că legile cele mai de frunte din Ungari'a, prin care limb'a maghiara se statorosește de unica domnitóre în țiera în tóte ramurile vietii publice și eclesiastice, cum și în tóte scólele, nu se numai le oitam în fragmente, ci se le traducemu întregi pentru totu aceia carii nu cunoscú acea limba și pentru totu cati nu o voru cunósce niciodata.

Incepemu numai cu artio. VI de lege din an. 1840.

Despre limb'a maghiara. Diet'a veneréza profundu nóuale și augustele probe de gratia ale Maiestatii Sale catra credintiosii sei Maghiari, pe care Mai. Sa le dete și în decursulu acestei diete pentru înaintarea înfloririi limb'ei materne, și:

§ 1 dupace reprezentatiunile dietale pre langa gratiós'a acceptare a Mai. Sale inca din acésta dieta se substernura esclusivú numai în limb'a maghiara, asié ea atatu acésta, catu și

§ 2 gratiós'a implinire a dorintii sale, cá pe viitoriu tóte jurisdicțiunile (auctoritatile publice) aflatóre între mediunile regatului se fia datóre a'și compune reprezentatiunile lorú cate sunt a se substerne la preanaltulu locu numai în limb'a maghiara, le inscria cu simțimentu de bucuria în condiciele de legi; diet'a dispune totuodata:

§ 3 cá gubernulu regescu se tramita nu numai intimatete, ci și cerculariele sale catra tóte jurisdicțiunile regatului în limb'a maghiara.

§ 4. Auctoritatile bisericesci cu cele mirenesci și acestea între sine trebuie se pórté corespondintiele înlainturulu tierii numai în limb'a maghiara.

§ 5. Tesaurariatulu reg. (camar'a) de curte a Ungariei va respunde jurisdicțiunilorú care i voru scrie maghiarése, totu în acea limba.

§ 6. Introducțiunea și finea espeditiunilorú capitulare și a sentintilorú de judecata dela tribunalulu tavernicalu sunt a se compune maghiarése.

§ 7. Dupa trei ani numerati dela conchiderea acestei diete matriculele trebuie se fia purtate în limb'a maghiara și pe la locurile pe unde nu se tienu predice maghiare.

§ 8. De aici încolo preoti, predicatori, capelani și cooperatori fara diferință de religione trebuie se se faca totu individii carii cunoscú limb'a maghiara.

§ 9. Maiestatea Sa se va îndura a dispune, cá cunoscințăa limb'ei maghiare se nainteze și în fruntari'a (graciti'a) militara și cá omandele dela regimentele unguresci se corespunda cu auctoritatile din țiera maghiarése.

§ 10. Comptulu manipulațiunii casselorú regatului este a se purta maghiarése.

§ 11. Din gratiós'a învointia a Maiestatii Sale din tóte opurile tiparite în Ungari'a și în partile ce se tienu de ea se cavene societatiú erudite maghiare unu eemplariu.

Articulu II de lege din diet'a dela 1843. Despre limb'a și nationalitatea maghiara.

Diet'a cu prea gratiós'a învointia a Maiestatii Sale a decisu

§ 1. Cá tóte prea înduratele resoluțiuni, propuestiuni, rescripte și intimatete oate sunt a

adresa catra dieta, pe viitoru se ésa numai în limb'a maghiara.

§ 2. Precum articuli de lege se compusera și confirmara inca și din diet'a de acuma numai în limb'a maghiara, asié și pe viitoriu se voru și compune, se voru și confirma cu preandrat'a încuviințiare regéscá numai în limb'a maghiara.

§ 3. Limb'a dietei va fi de aici încolo numai cea maghiara; singuru deputatilorú din partile împreunate li se concede, cá în casulu cându ei n'aru fi deprinsi în limb'a maghiara, în dietele care se voru tienu în cei mai deaprópe 6 ani se'și póta respicea voturile lorú și în limb'a latina.

§ 4. În tóte actele cate voru fi a se emite pe calea cancelariei unguresci înlainturulu marginilorú tierii, fia acelea subscrise de catra Maiestatea Sa, ori emise în preanaltulu seu nume, prin urmare și în ordinatiunile și resoluțiuni, care se voru da la recursuri private, se fia usitata totu numai limb'a maghiara.

§ 5. Locutiințăa regéscá este obligata a întrebuintia limb'a maghiara în tóte pertractarile sale, în protocólele care se voru purta asupra trebilorú sale oficiale, precum și în adresele care voru fi a se substerne Maiestatii Sale și în tóte intimatetele sale cate voru fi a se tramite catra tóte auctoritatile aflatóre în lainturulu tierii, — neintielegenduse aici acelea corespondinție, pe care le va purta locutiințăa regéscá cu jurisdicțiunile supreme militare și civile din tierile ereditarie ale Maiestatii Sale, precum și cu auctoritatile tierilorú straine.

§ 6. Limb'a curiei regesci*) în privințăa toturorú proceselorú puse în cursu înlainturulu regatului, cum și limb'a toturorú tribunalelorú dialainturulu regatului, prin urmare și a scaunelorú bisericesci va fi cea maghiara; tóte celelalte afaceri oficióse ale acelorasi tribunale trebuie se se pórté în limb'a maghiara.

§ 7. Auctoritatile partilorú împreunate se priméscá, se pertracteze și se respunda precum se cavina scrisorile maghiare ale auctoritatilorú regatului Ungariei, precum și acesteá scrisorile lorú compuse în limb'a latina.

§ 8. Maiestatea Sa a și datu porunca, cá în scólele mari și în tóte scólele midilocii (academii și gimnasii) din partile împreunate limb'a maghiara se se propuna cá studiu obligatu; totu asemenea

§ 9. Maiestatea Sa se îndurá a porunci, cá în scólele aflatóre înlainturulu hotarilorú regatului limb'a generala a invetiamentului**) se fia cea maghiara.

Dupa acesteá dóua legi decopiate mai însusu vine artio. V din an 1847/8 citatu și pana acum la mal multe oasini și în § 3 statorosește cá condițiune absoluta pentru candidatiú dietali, cá se cunósca bine limb'a maghiara.

În aici tradusele dóua legi ouventele „limb'a maghiara“ și „maghiarése“ obvinu déca nu ne însielamu, de dóua dieci și siese ori.

Acei compatrioti ai noștrii carii pe la 1840 sêu 1843 era copilandrii de 12—15 ani, prin urmare ei pe atunci nu visá de ceea ce li se pregatea lorú, acum sunt barbati de 40 și mai bine de ani. Acestia și generatiunile care urmara dupa ei standu astadi faicia cu acesteá legi potu întreba cu totu dreptulu, ca unde erá pe la 1840 și 1843 celelalte natiuni locuitóre în Ungari'a. Respunsulu la acea întrebatiune se pote afla pe largu în istori'a acelu

*) Înalt'a curte de judecata.

**) Közoktatási nyelv, Unterrichtsprahe.

timpu, acelu respunsu inse nu prea face onóre multa nationalitatilorú din Ungari'a. În Transilvani'a lupt'a pentru apararea limb'ei nationale se incinsese cam dela 1837, ea crescu și deveni seriósá pe timpulu dietei transilvane din 1841—1843 și tienu întinsu pana ce fuseramu rapediti în catastrofa anulu 1848. În Ungari'a noiú chiaru anulu 1848 n'a curatitu la toti ómenii solzii de pe ochi. Precum pe la noi mai sunt ómeni, carii vorescu a identifica orbesce nationalitatea cu confesiunea religiósa, întocma la Ungari'a vei mai afla pana în diu'a de astadi ómeni, carii inoa totu cu sciú se distinga între nationalitate și constituțiune, éra constituțiunea o confunda cu libertatea într'unu modu în adeveru revoltatoru; ei nu vreu se pricepa, ca póte exista si ca au escitata destule constituțiuni lipsite și desbracate de orice libertate, prin urmare și de libertatea de a'ti nutri și cultiva pe Eu-lu propriu, adica escistiințăa nationala și limb'a.

Se nu créda cineva, ca poporul maghiaru înainte cu 30 și cu 40 ani ar fi fostu mai desteptu în acésta privințăa decatu celelalte popóra; au fostu inse multu mai desteptu și de parte vedietorú unu numeru óresicare alu conducatorilorú poporului maghiaru.

Fia disu spre tóta onórea acelorú conducatori maghiari din Ungari'a, ca ei cá unii carii isi iubea nemarginitu limb'a și natiunea lorú, între alte impregiurari folosite prea bine au sciutu trage unu profitu minunatu de mare din natiunescințăa, orbi'a și bigoteri'a celorlalte popóra conlocuitóre, éra mai alesu din fanatismulu și servilismulu conducatorilorú. Pre cându de eos. serbii și romanii din Banatu și din comitatulu Aradu se certá și se batea între sine din caus'a bisericilorú; pre cându romanii din dieces'a Oradei cunoscea o singura problema a vietii, adica proselitismulu; pre cându slavacii luterani se pricepea numai la lupt'a religiósa în contra preputintelui oaticismu ungurescu: pre atunci conducatorii poporului maghiaru aruncá fundamentele cele mai tari la fortaréti'a cea mai sigura a nationalitatii lorú, precum credea ei. Numai cu sabi'a nu vomu mai putea tienu tié'a pe sam'a nóstra, disera ei, se o cucerimu și subjugamu prin limba. Archiereii serbi, romani și ruteni carii siedeá pe acelea timpuri în cas'a magnatilorú, éra ómeni parte bețrani și neputintiosi, parte nesoc fiintie de si altmintrea prea venerabile, inse nimicu prevedietóre, parte nepasatori, sêu și de aceia carii nu numai ca nu cutezara a'și deschide gurile, ci unii, precum episcopulu rutnescu dela Ungvar isi oferira servitiile sale la traducerea toturorú cartilorú rituale bisericesci gr. resaritene în limb'a maghiara, pentru cá totu eervitiulu bisericescu se se póta introduce la ruteni, romani și serbi în acea limb'a. Pre acelasi timpu vreu doi preoti romanesci din dieces'a Oradei incepura a tienu la poporenii lorú romani predice totu în limb'a maghiara; precum se tiene în dilele nóstre la armenii din Armenopole, Elisabetopole, Gyergyo. Pana în diu'a de astadi mai pastramu unele corespondentie care desoriá ticalosi'a sêu mai dreptu nulitatea conducatorilorú nemaghiari de atunci. Catiua barbati zelosi pe carii ii mai avé fiacare poporu strigá cu totulu indesiertu, pentrucá multimea renegatilorú nu numa i asurdia, ci ii și ajutá pe calea catra ténntia. Renegatii și chiaru unii archierei dechiará sêu de nebuni sêu de rebeli pe toti carii cerea, cá limb'a fiacarei „nationalitati“ se remana macar în scóla, în bisericá și în comuna, o pretensiune fórté mare acésta pe acele timpuri.

Mai în scurtu, istori'a periodulu dintre anii 1830 și 1848 adeverése luminatu, cu ce însenire fabulósá au potutu midiloci conducatorii natiunii maghiare votarea și sancțiunarea unorú legi precum unt ei cele de susu, prin urmare

sugrumarea tuturor celorlalte limbi din Ungari'a. Conducatorii celorlalte natii le inlesnira lucrulu preste tota asteptarea si inchipuirea omenesca; de aceea conducatorii maghiari se si tiené cu totul siguri in intrulu fortareti lor.

Intr'aceea ce se vedé! Poporale celelalte trecendu acum pre langa fortareti'a gat'a si inarmata forte bine, deocamdata stetera ca imarmarite, dupa aceea intrebara ca ce este aceea. Dintr'odata anul 1848 le spuse cu o voce detunatoré: Acésta fortareti'a, adica acestea legi sanctionate dupa tote formele sunt — Ungari'a; cei carii nu voiescu a se supune lor sunt rebeli, precum sunt rebeli toti aceia carii se rescóla asupra legiloru tierii. Unu cutremuru infricosiatu urmá, fortareti'a cea tare se clatina din temelii; caus'a fú, ca o parte a ei fusese cladita pe terenulu strainu.

Aici stamu, acesta e statulu cestiunii: a te supune acestoru legi, adica a muri ca natiune si a vegeta numai ca individu, séu a inoerca retragerea si prefacerea lor.

Este de prisosu a mai observa, ca dezvoltamentulu séu mai dreptu caderea cestiunii nationale intrurise si pe cea din Transilvani'a si o ingreunase preste mesura. De aici indrasnimu noi a deduce, cumca mai anume romanii din Ungari'a au ramasu pe umériu lor cu mari indatoriri oatra trecutu; cu atatu ne este inse mai mare si mangaierea vedindu, ca fiii se încórda din respúteri a corege aceea ce stricasera parintii lor. — G. Baritiu.

Brasiovu. In siedinti'a comunala din 9 Mart. intre alte afaceri se luá si bugetulu anului c. 1867 la o desbatere scurta ca preliminaru. Dupa prevederile comisiunii economice carea fusese insarcinata cu elaborarea preliminarului, veniturile acestei comune cetatiene voru fi pe an, 1867 numai 196.971 fl. v. a. Veniturile adica din tassele beuturilor spirituóse si din accise pe carne mergu de doi ani încóce totu scadiendu, din cauza precum se vede, ca séu numerulu locuitorilor au scadiutu, séu ca multi au saracitu, prin urmare au intratu fara voi'a lor in societatea de continere dela beuturi betive. Intru asemenea din datoriiile active pe care comun'a le are pe la arendatorii de mai nainte ai alodiatoreloru pana la c suma de 75 mii, abié se voru scóte vreo 10 mii fl. in decursulu acestui anu.

Spesele pe an, 1867 s'au p. eliminatu cu cifr'a totala de 193.552 fl. 50 cr. v. a. Acésta suma se imparte dupa trebuintie in mai multe rubrice, intre care cateva sunt cum amu dice stereotipe, in catu nici intr'unu auu nu poti scapa de ele, altele inse aru merita o mai de aprópe cercetare, pentrucá se se védia, nu cumva unele sume s'aru putea intrebuintia altmintrea cu scopu mai bunu. Asié de ecs. noua spesele curatirii strazeloru si canaleloru ni se paru prea ridicate, pre catu timpu nu vedemu o curatienia mai mare in Brasiovu. Spesele cate se facu cu gradin'a de sub Belvedere le aflamu cu totul de prisosu. 3000 fl. pentru reparatur'a pardoselii ni se paru o suma prea preste mesura mica, pentrucá pardosél'a in cateva strate mai inlaturate si chiaru in o parte a piatii este rea. La 14 mii fl. anualii cheltuiti pentru economi'a paduriloru comunale nu prea corespondu rezultatele. Ajutoriu la saraci se da 1800 fl. La acésta cifra insemnamu pre scurtu numai atata, ca cestiunea pauperismului a devenitu si la noi ardietóre, in catu trebuie se se ia in acésta privintia cu totul alte mesuri, pentrucá este si rusine si pecatu ca in o cetate comerciala precum este si acésta, se te impedece pe tote stratele de cersitori.

Contributiunile di repte pe care le plateste comun'a la statu, trecu preste 15 mii florini.

Representanti'a comunala a primitu inca din Decembre an. tr. principiulu publicitatii in lucrarile sale; intr'aceea incuviintierea preanalta nu'i veni. Déca se va introduce publicitatea, atunci locuitorii se voru putea informa si mai bine despre afacerile comune lor. —

Pretiuulu lemnelor de arsu, lemnu de fagu, stanjinu austriacu, inse de 48 policari in lungime se scadiu dela 6 fl. 40 cri la 5 fl. 80. Comuna are taieti cu totul 7 mii stajini; cu acésta suma ea tiene o concurentia prea folositoare locuitoriloru sei, pentrucá ea impedece, ca pretiurile se nu se încórde pana la nesuferire precum se intemplase inainte cu oati-va ani, pre candu din neprevedere pretiuulu le-

neloru numai de 36 policari lungime se suise pana la 10 si 12 fl. v. a.

Ne folosimu de ocaziune spre a indemna si astadata pe alte comune nu numai la introducerea si sustinerea ca bratiulu intregu a unei economii de paduri catu se póte mai bune, ci si la semenarea si sadirea lor pe acea multime de déluri góle, plesinge, nefolosite nici macar ca pasune, cu paduri. Cunósóemu ca la o asemenea intreprindere inca se cere — sciintia, in dilele nóstre inse sta in voi'a fruntasiloru locuitoru de a sio castiga si pe acésta numai se voiesca. —

Din provincia 7 Martiu. Din fontana secura simtimu, cumca unu decretu gub. sositu in dilele acestea la deregatoriile din scaunele sasosei, sorisu constitutionaluminte in limb'a germana, ordonéza cu terminu peremptoriu de 24 óre ca se astérna unu conspectu despre statulu deregatoriloru la ministerulu din Bud'a-Pest'a, si inca in limb'a maghiara.

Nota bene:

1. „Libertatea dupa cum o intielegu eu.“
2. Art. de lege 1 din 1847 § 4 suna: „Tote juridictionile. mai incolo tote judecatoriile si oficiale civile au a intrebuintia limb'a germana . . . in repórtele si emisele lor in midilocolu natiunii sasesci.“

3. Rescriptulu Mai. Sale c. r. ap. din 25 Dec. 1865 de cuprinsu: „Aplacidandu Noi representarea Transilvaniei la camer'a acést'a (a Ungariei de acum), o facemu acést'a cu acea espresa dechiaratiune, ca prin acést'a se nu se altereze nici decatu sustarea de dreptu legiloru emise pana acum.“

Totuodata se cetece in mai multe foi impartasirea, cumca min. ungurescu o se aiba mana libera in privintia organizarii Ardélului. Intocma se suna, ca o parte a deputatoru transilvaneni in camer'a diu Pest'a, caroru Mai. S'a le-a concessu a luá parte la acea camera „pentru apanarea intereseloru tierii“, facu presiune in Pest'a, pentru o noua organizatiune a Transilvaniei.

Acum fiinduca partit'a, care are puterea in mani, isi intemeieza acésta putere pe legile din 1848 — si fiinduca in starea de facia a cestiunii de putere, cestiunea dreptului deocamdata se pune la odihna, asié insemnati mai incolo:

1. Art. 1 din 1848 § 3 suna: „Cursulu instantieloru si organismulu personalu in administratiunea publica si judecatorésca in Transilvani'a, pana se va pune in ordine prin cea mai desprópe camera comunala, remane in starea de facia.“ Prin acést'a legaluminte in momentul de facia e eschisa organizatiunea Transilvaniei.

2. Dupa explicarea stricta a legii, chiaru si desfiintarea cancelariei transilvane de curte nu e ertata, pantruca activitatea aceleia in §lu 3 alu articulu I din 1848 se incredintieza in. Sale palatinului si ministerulu ung. Dupa cum vedemu inse palatinu nu esista, ma neci chiaru se vede, cumca pe longa totu zelulu pentru loialitate si continuitate de dreptu vreu a mai inlocui asié curundu postulu acést'a.

Cu deosebire trebuie se tienemu inaintea ochiloru, ca cu factic'a desfiintare a cancelariei aulice transilvane si cu crearea unui min. ung. respundictoriu uniunea definitiva a Ungariei si a Transilvaniei nu e neci legaluminte neci faptualuminte gata si compluita. Chiaru érași dupa 1. art. d l. din 1848 trebuie spre scopulu acést'a se se denumésca o comisiune din camer'a transilvana, care se de deslusiri ministerului ung. despre detaiarile unei uniuni compluite. Despre acestea ministerulu are se propuna camerai unu proiectu de lege; camer'a are se se consulteze asupra lui, se aduca conolusu, si corón'a are sanctionarea. Ea corón'a a apromisu de repetite ori serbatoresce, ca sanctiunea acést'a numai atunci o va dá, candu specialele interese ale Transilvaniei se voru respectá pe deplinu si candu pretensionile de dreptuale deosebiteloru nationalitati si confesiuni din tíera se voru garantá. Prin urmare in puterea legii nu póte fi vorb'a despre lips'a de dreptu, ad. ca n'ar avé dreptu natiunea sasésca precum ougeta unii ici si colea, unii redicandusi capulu, altii debalazandulu — si nii si altii intocma nein dreptatiti (a face asié). Ma de órace dela 1848 au trecut mai multu cu 19 ani din secululu alu 19-lea, asié acum cu atatu mai pucinu si decatu atuncia potu despoiá pe o natiune de drepturile strabune santite din vechime, nu, neci in Austri'a, chiaru neci nemtii in Austri'a.

Deoi dara n'are nimene ce se descuragiá, care are cunoscentia, curagiu si conscientiositate de a si apana banulu seu dreptu. Aceste le scrie „Herm. Ztg.“ in Nr. 59 din 9 Martiu din cuventu in cuventu. Noi le-am cam repetitu si improspetatu si mai nainte de atates ori. — R.

UNGARIA. (Propusetiunile ministeriale.) In Nr. tr. publicaramu prima propusetiune intocma dupa cum se infaciosia camerei din partea ministerului. In desbaterile din 2 Martiu, candu se si primi intrég'a propusetiune fara esmitere de oatra camer'a deputatoru, s'a mai adausu numai dupa punctulu 3 unu altu punctu in privintia orasieloru la propunerile lui Tisza si Ghiczy de cuprinsulu urmatoriu:

„4. Dreptulu cetatiloru libere reg. si alu comuneloru proviedute cu magistratre regulate de prima instantia, pre care 'lu eseroita inainte de 1848 in privintia fiparii reimpartirii si redicarii dariloru comunali si care 'lu eserciteaza si acuma, li se sustiene si de aci 'n colo. Inse fiinduca isvórele de venituri, din cari portá espele acelea orasie si comune, li se subtrasera si pana acum nu li se reintórsera: ministerulu va portá grigia, ca numitele orasie si comune, pre catu uu le voru ajunge veniturile spre acoperirea speseloru recerute pentru administrarea justitiei se primésca spriginirea neaperatu de lipsa in privintia speseloru celoru ce remanu neacoperite din partea statulu.“

Punctulu 4 din propusetiunea min. remase neschimbatu ca punctu 5. Acésta propusetiune se primi in 4 Martiu fara de modificari si de catra camer'a de susu séu a magnatiloru.

A II. propusetiune se desbatu in camer'a deputatoru si se primi in siedinti'a din 5 Martiu. In decursulu desbateriloru acestei propusetiuni ne putem inchipui, ca se facura pretensiuni, ca armat'a Ungariei se fia de sine si pretinsii 48.000 recruti din Ungari'a si Transilvani'a se se aplicadeze din partea camerei numai pe longa conditiunea, déca uniunea personala se va esecutá intocma intre Ungari'a cu Austri'a, precum se afla ea intre Norvegi'a si Sveti'a, ad. si Ungari'a se aiba armat'a s'a deosebita.

Ast'a o pretinse Bobory, ca primul oratoru la desbaterea generala. Ragályi inca e contra, din cauza, ca cu greu voru ascurá si inaintá constitutiunea acesti recruti, ma mai curundu voru avé de consecintia contrariulu, fiinduca nu min. maghiaru va avé a dispune asupra ostasimei. Besze spriginisce propusetiunea ministerului, fiinduca vede destula garantia in min. ungurescu, ca recruti aplacitati nu se voru intrebuintia pentru sugrumarea libertatii. — In urma dep. serbu Swetozar Miletits da urmatóri'a declarare:

„Fiinduca eu cunosc politia din afara a ministerului ung. de acum, care a intratu in aliantia cu germanii; fiinduca mai incolo sum convinsu, ca cei 48.000 recruti pretinsi voru servi austriaciloru séu pentrucá se se recastige pusetiunea si influinti'a Austriei in Germani'a, séu se se sustiena statulu quo in Turci'a, séu si un'a si alt'a; fiinduca dar' vediu, cumca recruti aplacitati in multimea ceruta ar fi unu medilocu pentru una politica atacatória, agresiva a ministerului si pentru apanarea natiuniloru orientale(?) (strigate, asié! agresiva in contra rusiloru!); asié eu votezu in contra propusetiunii ministeriale.“

In fine camer'a primi propusetiunea prin votisare cu 256 voturi in contra la 57; 79 deputati — intre cari neci romanii ardeleni — nu fura de facia.

Dep. Fagarasiului D. Mateiu Popu Gridenulu inca se anuncia, ca si-a datu in intru credentialele, precum si petitiunea camerei comerciale din Brasiovu data dietei, ca se spriginésca caus'a drumulu de feru.

La desbaterea speciala se facu la inceputu urm. modificare:

„Dupace camer'a reprezentatoru s'a convinsu din reportulu comitetului emisu pentru cercetarea necesitatii, cumca nu se póte amaná de a aduce regimentele unguresci in acea stare, care e de lipsa pentru securitatea tierii si a tronulu s. c. l.“

In prima alinea in locu de cuvintele: se aplicadeza recrutarea de 48.000 letiori „s'a stranutatu asia: ministerulu se imputernicesce pentru redicarea de 48.000 recruti. Numerulu de 48 . . . se explicá ca unu

semnu bunu. Er' celelalte linii se primira tôte ne schimbate. Resultatul votării fû: 228 deputati pentru si 87 contra, 73 absentau si 5 nu vrura a votisá. Acéata propusatiune dupa tes-tulu ministerialu suna asia:

II. Proposetiune ministeriale in obiectulu intregirei armatei.

Gvernulu Mai. S'ale din documintele comunicate cu dinsulu s'a convinsu, ca in regimintele maghiare in urm'a nefavoritórii batalie din an. tr. s'au escatu lacune considerabili, si cumca implinirea acestoru lacune este a se efectui neamanatu chiaru si in interesulu ascurarii tieri — si pana candu se voru face despusetiuni prin lege; — este convinsu mai de parte si despre ace'a, ca pentru intregirea armatei din partea Ungariei si a Transilvaniei se receru 48,000 de recruti. Cu privire la raspunsabilitatea, cu carea guvernulu este detoriu a se ingrigi despre aperarea cuviintiosa a tieri, si ministerulu, facia cu necesitatea urgiate, nu afla altu modu, decatu a rogá pre o. camera, cá se ordinedie prin unu concludu dietale interinale a-seutarea celoru 48 de mii de recruti de mai susu, care concludu, dupa ce se va intemplá incoronarea, va fi a se trece prin unu art. separatu in codicele de legi. Daca on. casa ar' potí, guv'nulu maiest. S'ale este gat'a a comunicá documintele privitorie la necesitatea de intregirea armatei, cu o deputatiune ce este a se esmite dupa modulu observatu in legile de pana acum. Astfelu ministerulu propune urmatoriulu proiectu, — era modulu si conditiunile de recrutare le va asterne casei catu mai curendu.

1. Ca puterea de aperare a tieri, si pana ce sistem'a s'ar' statori pe calea ordinaria a legelatiunii, astfelu se se stato:esca, incatu este delipsa pentru ascurarea tieri si a imperiului: pentru suplinirea lacunelor observate in rgmtele armatei din partea Ungariei si Transilvaniei se votedia numai de catu 48,000 de recruti.

2. Conditiunile mai de aprópe ale acestei recrutari se voru statori, la propunerea ministeriale — numai mai tardiu.

3. Tóte initiativele sistem'e de aperare, ce sunt a se introduce pe calea legelatiunii, precum si greutatele si obligamentele acelei-asi voru fi a se estinde si preste recruti de sub intrebare.

4. Ministerulu se autorisedia a face tóte dispusetiunile, ce se potescu la realisarea acestei decisiuni regnicolarie.

5. Acéata decisiune regnicolaria — dupa incoronarea Maj. S'ale — redicanduse la valóre de lege, se va inarticulá intre legile tieri.

Pest'a 25. Febr. 1867.

(Urmidia suscrierile ministriloru.)

Siedinti'a din 7 Martiu se incepu dupa curente cu interpelarea lui Kolomán Tisza in privinti'a unor porunci circulare din partea comandei generale din Buda, in care se accentuaza unitatea armatei imperiului si se atinge si relatiunea influintiei despartimentului ministerialu ungresecu, care e supusu comandai supreme militare, dela care se primescu ordinele tóte. — Presiedintele ministerialu nu néga esistinti'a acestoru emise circulare, ci dice, ca ministerulu nu are inca cunoscentia oficiala despre autenticitatele acestoru emise circulare apasandu, ca ceroula de activitate alu regimelului ungrescu nu se marginesce prin emise circulare dela comand'a generala, ci prin lege si prin rescriptele regie din 18 si 19 Februaru. Vomu reveni la aceleasi emise, care au facutu mare si neplacuta intiparire la maghiari.

La ordinea dil-i se puse insiedinti'a acést'a propusetiunea ministerialu despre regularea municipalor. Dep. Stratimirovic e in contra acestei propusatiuni, pentru ca principiulu de a reatatori comisuniile comitatelor dela 1861 e prejudiciosu nationalitatiloru, fiinduoa atunci in multe locuri s'au creatu maioritati artificiose, prin urmare e in contra reactivarii acelor comisuni. Bonis astépta dela viitoriu dovada factica, ca sistemulu municipalu si sistemulu regimelului parlamentar potu se sté bine longa olalta. Mile títis pretinde, ca reactivarea comisuniilor de comitatu dela 1861 e nelegala fiinduoa nu esista lege pentru acésta reactivare; si pretensiunile drepte ale nationalitatiloru cu acést'a nu se respectéza, de aceea e contra propusatiunii.

Macelariu, dep. scaunului Miercurei lua cuvintulu in limb'a romanésca. Camer'a indatu intrerupse si presiedintele, dupa „Pester Lloyd," ei trage atentiunea, cumca in sensulu unei legi dietale confirmata de monarchulu incoronatu dupa lege, si care inca sta in putere,

in camer'a legala a Ungariei numai maghiarésece e iertatu a vorbi. Macelariu continua dar' cuvintarea in limb'a maghiara si dise, ca elu s'a servitu numai de unu dreptu, ce-i compete dupa lege, candu inoeptu a vorbi in limb'a s'a materna, fiinduoa o lege a camerei din Sibiu din 1863 ei concede acésta (strigate oho!). Cá patriotu se bucura, ca Ungaria si-a eluptatu restatoricea constitutiunii s'ale, inse in privinti'a propusatiunii regimelului; despre care e vorb'a, are a face mai multe reflexiuni, si isi reserva dreptulu a le dá inlaintu in scrisu la tempulu seu.

O corespondintia originala din „H. Z." ne descrie decursulu asia:

Notariulu cetece numele Macelariu (miscare generala.) Multi deputati din centru si din stang'a 'si parasescu scaunele si se apropia de Macelariu, care se redicá de pe scaunu din drépt'a estrema longa deputatii Puscariu, Balomiri, Moldovanu, Mich. Binder, Rannicher, Eitel.

Macelariu incepe in limb'a romana: „Inaltu Corpu legislativu!" (Aici se redicá in camera unu orcanu asupra acestoru tonuri straine: La ordine! suná crucisui, curmezisui.

Presiedintele: trage clopotielulu. Se facú pre unu momentu linieste.

Macelariu: „Inalta casa!" (Urmara repetite strigate: La ordine!

Presiedintele: reflecta cá mai susu, ca legea de mai susu despre limba trebuie obserbata (aplause furtunose! pe galerii plesnete in palmi).

Macelariu in limb'a maghiara: Tisztelt ház! (onorata casa!) — (strigate de éljen si halljuk! — se audimu.)

Si eu sum indreptatitu a vorbi in limb'a mea materna pe temeulu unei legi. (halljuk!) Rescriptulu regiu din 25 Dec. 1865 o dice respicatu, cumoa validitatea legiloru transilvane nu se alteréza prin aceea, ca aparu deputatii transilvaneni in camer'a acésta de incoronare. Acést'a lege e aceea, care in camer'a din Sibiu (strigari: aceea a fostu o adunare octroata, nelegala!) Macelariu: care se aduse in camer'a Sibiana din 1863 in privinti'a egalei indreptatiri a limbeloru tieri. Eu inse nu voiu a provocá neci o iritatiune neci o amaratiune. — Eu dschiaru, cumca cá transilvanu, cá romanu, me bucuru in ainceritate, ca natiunea ungreasca si-a recapatatu constitutiunea s'a de sute de ani (helyes! — asia el); trebuie inse totu deodata se dechiaru, ca precum constitutiunea acést'a n'ar' avé neci unu pretiu pentru nobil'a natiune maghiara, déca ar' fi impededata prin ea dela usulu liberu alu limbei s'ale: intooma conceptulu de libertatea, patri'a, fara de liber'a folosire a limbei sale, este si pentru romanu numai o iluziune! Inse fiinduoa vréu se incungiuu or ce provocatiune, mi reservezu ami dá dechiaratiunea in scrisu despre propusatiunea, ce se afla la ordinea dilei.

Deák luá cuvintulu dupa Macelariu si tiendu atatu despre cestiunea nationalitatiloru catu si a propusatiunii o cuvintare mulcomitória, prin care isi arata parerea de reu, ca tocma candu s'a restituita constitutiunea, inainte de tóte si indata se si face inceputulu cu aceea, ce se vatemá factice legea sustatóre si inca nemodificata (in privinti'a Ardélului e modificata la 1863 si Deák n'are dreptu a vorbi asia oatra unu transilvanénu R.); in catu va fi de lipsa a sustiené mai departe acésta lege aceea aterna dela intieptiunea camerei (dela maioritatea cea pré potinte); inse pana candu susta, trebuie se ne tienemu de ea. Dice ca pana acum nimené n'a vorbitu in alta limba in camer'a aceea decatu numai in limb'a prescisa, insusi Macelariu din respectu oatra lege s'a lasatu de a mai continuá vorbirea romanésece. De altumintrelea asecuréza pe dep. Macelariu, cumoa vorbirea lui n'a casionatu neci amaratiune neci iritatiune(?), si ar fi lucru tristu, candu s'ar' nutri acestea in eal'a acést'a; apoi provoca cas'a cá se privéseca caus'a acést'a cá ispravita dicundu, pe noi nemica se ne departeze dela intentionea respicata de atatea ori in adresa de a fi drepti si equitabili pe calea legelatiunii ordinarie oatra faoare patriotu de or-ce limba si credintia in deplina mesura. Er' in catu pentru propusetiune primesce propusatiunea regimelului in tóta estinderea ei.

M ed a n u (rom.) lauda pesteng'a, ca a propusu desfacerea camerei din cauza, ca n'a fostu aléasa pe basea legiloru din 1848, ér' in caus'a nationalitatiloru afirma, cumoa politic'a austriaca a fostu cu multu mai liberala, decatu e cea ungreasca; repetiesce mai adeseori cuvintele deputatii transilvani, si mai afirma, ca comisuniile

comitatelor in 1861 nu erá indreptatite a se intregi ele pe sine si adauge, ca se nu se de plenipotintia ministerialu a o pune in lucrare. Dar' Keloman Tisza reflectéza lui Medanu, oa in camer'a Ungariei nu se afla deputatii vreunei tieri deosebite si numirea de deputatu transilvanu nu e corecta, pentrucu aci sult numai reprezentantii Ungariei(?); néga cumca politic'a austriaca in privinti'a limbei materne concede mai multa, pentrucu déca nu avea putere opunetória, cum avara ungrui, ar trebui se vorbéscu germanésece si in comune. (In Ardélu nu. R.)

F ar a g o protestéza in contra incordatoriloru unor nationalitati de a imbucati Ungari'a, ér' dep. Borlea din Zarandu (romanu) respinge aceste invinovatiri, dicundu, ca elu astépta dela intieptiunea ministerialu totu bine pentru nationalitati.

Popoviciu inca e in contra propusetiunii regimelului, fiinduoa vede intr'ens'a o abatere dela continuitatea de dreptu, pentrucu regimela vré restatoricea comisuniiloru dela 1861, care inse nu se intregira in modu legalu.

Presiedintele aduse cestiunea votării inainte si maioritatea prepotinte primi propusetiunea si se incepu desbaterea speciala asupra ei, la care ne vomu întórce in Nr. viitoriu.

Acum mai adaugemu, ca deputatii din Transilvani'a Macelariu, Puscariu, Moldovanu si Balomiri nu vrura a votá la propusetiunea pentru intregirea armatei, dar' Tulbasiu a votatu in contra proiectului. Ne miramu inse, ca déca au intratu in camera, cum de n'au nerecunoscutu pretensiunea ministerialu de a soóte contributiune si a recruti si din Transilvani'a, pre candu uniunea Transilvaniei cu Ungari'a inca e cestiune deschisa. Éoa crampiti'a, ce o facu cei ce nu se tienu consecinti de legalitate si de continuitatea s'a de dreptu! Alta neconsecintia se mai facú, ca la propusetiunea 1-a despre contributiune votisara si transilvaniei. Apoi? — Óre ce maturitate politica se vede din acésta actiune?!

AUSTRIA INFER. Vien'a 9 Martiu. Coadunarea senatului imp. celu dincolo de Lait'a se va mai amana, fiinduoa camerele Boemie, a Moraviei si a Carnioliei s'au desfacutu si s'au scrisu nóue alegeri. Pana candu se voru intr'oni aceste camere de nou si voru alege la sen. va mai trece timpu. — Aici se crede, ca indata dupa primirea propusetiuniloru ministeriale din Ungari'a si diet'a Ungariei se va amana pana catra Maiu, sub care timpu min. va compune diplom'a inaugurala. —

In caus'a croatiloru s'au inceputu pertractarile cu Vien'a. Punctulu de vedere alu regimelului in privinti'a Croatiei e, ca regimela considera Croatie'a cá o parte indreptatita a corónei Ungariei, sustienenduse deplin'a garantare a nationalitatii si a autonomiei; elu vré, cá relatiunile Croatiei catra imperiu se se sipseze numai in si prin Ungari'a, fiindu unu rege, una diploma inaugurala, una representatiune a Croatiei in delegatiune cu séu longa Ungari'a: din aceste puncte nu voru cede Pestanii, ér' de altumintrelea lasa Croatiei mana libera s'ei stringe relatiunile sale catra Ungari'a catu de multu séu catu de pucinu ei va placé. — Min. c. Andrassy a chiamatu din Croati'a pe bar. Rauch, c. Rancovic si pe dd. Vogovic si Vedecovic pentru o conferintia la Pest'a.

Transilvani'a, ale carei relatiuni inainte de 1848 catra Ungari'a erá numai uniunea personala, are si mai multu dreptu decatu Croati'a in casu, candu dualismulu s'ar' sancioná de perpetuitate, cá remanendu pre longa necsulu seu de mai inainte se si capete apromis'a diploma deosebita si in delegatiunea dincóce de Lait'a se fia apoi reprezentata nemidlocitu prin transmisii camerei sale, numai in chipulu acést'a, pastranduse autonomia tieri si camer'a ei pre basele moderne s'ar' poté sperá o transactiune, inse fusiunei nimenea nu'i va dá din'a buna. —

Prag'a 1 Martiu 1867.

Pré onorata Redactiune!

Sciti, ca in 18 Febr. s'au deschisu tóte camerele din „diurnetatea" vestica a imperiului, prin unu rescriptu alu regimelului Beust. Camer'a de aici indata dupa verificarea deputatiloru a alesu o comisiune de 15 membrii, spre a pertractá rescriptulu. Acést'a comisiune a decisu cu maioritate de 10 in contra la 5 voturi, a se asterne o adresa catra Maiestate, in care camer'a se si descopere parerea de reu, ca pentru ce nu s'a deschisu acést'a prin rescriptu regesou, ér' nu numai prin alu ministerialu; precum si se se róge a li se garantá autonomia tieri etc., precum sciti din ouprinsulu adresei.

Regimulu a fostu incunoscentiatu despre tienórea anti-beustica a adresei, inainte de a se fi pertractatu acést'a in camera. In 25 Febr.

demanéti'a diurnalele de aici publica unu telegramu din Vien'a de cuprinsulu acest'a: „Consiliulu ministeriale a deoisu a se disolvá camera Boemiei, cá prin acést'a fapta se teroriseze cele alalte camere, ér' cechiloru nu se voru face de locu concesiuini“. La acestu telegramu adauge diurn. „Politik“: „Dlu Beust nu va poté insuflá in nimenea frica; clubulu deputatiloru cehi au sciutu de eri ast'a fama, deci neoi oa va surprinde pre cineva.“ — In urm'a acestor'a in 25 cu o óra inaintea deschiderii sesiunii dietali s'a adunatu atat'a poporu pre galeria in catu nu se poteau miscá, inaintea casei cameráli s'a adunatu atat'a multime de omu, incatu mai multi politiaí s'au impartitu pre strada spre a sustiené ordinea. La 10 óre se deschide siedinti'a si dupa scurt'a pertractare a unoru obiecte numai decatu vine pre tapetu proiectulu de adresa, care dupace s'a cetitu in camera vorbesce pentru aceleasi Dr. Rieger, care intre altele dice:

„Boemi'a totudéan'a au fostu o parte autonóma a imperiului, si acum se se desbrace de acést'a autonomia? Voru se imparta imperiulu in dóue parti; un'a o numescu „tierile nemaghiare“ ce e numai o negatiune, séu „diu-metatea vestica a imperiului“, care e o mentiuna geografica, séu „provinciele oislaítane“, care e o absurditate geografica (aplause)“. Aduce vorbitorulu unele date istorice si dice: „odinióra a pertractatu imperatulu deadreptulu cu camer'a boema, despre unu d. Beust atunoi nemicu nu se sciea. Boemi'a se abdica de drepturile sale in favórea Cislaitaniei de nou aflate? Trebuie se tienemu tare de drepturile statului boemescu; ar insemná a ne face vendictori facia cu stramosii nostrii, candu amu concede catu de pucinu din drepturile nóstre ereditate, pentru ceva nesecuru. Noi nu volimu, cá camer'a boemesca se degeneraze a fi numai umbra. Legitimitatea tronuriloru are acelasi fundamentu cu legitimitatea popóreloru. Cine ar cutesá a resturná legitimitatea popóreloru, se bage bine de séma, cá cu acea se nu restórne legitimitatea tronuriloru (aplause). Bucurosi volimu a intrá intr'o representatiune spre a ajutá imperiului, inse intru o representatiune, care voliesce a ne luá drepturile nóstre, nu vomu intrá neci odata (auditi!). Déca reprezentantii camerei, ai caroru parenti, averi si sange au sacrificatu pentru patria si tronu, vorbescu catra regele lor, cugetu, ca vocea acelor'a nu va fi mai pucinu considerata, cá vocea unui servitoriu platitu (aplause sgomotóse). Si acést'a volimu a o face prin adresa, pentru care votesu.“

Dr. Brauner, dupace revóca tóte esperimente facute pana acum spre a reorganisé imperiulu, dice: „Pre campulu luptei dela Königgrätz s'au culesu in Austri'a unu barbatu, care nu au cunoscutu relatiunile austriace, si se determiná spre a scapá statulu. Se pare ca dupa atatea esperimente facute cu barbati din patria, voliescu a esperimentá cu unu barbatu, carui imperiulu si relatiunile lui complicate i sunt cu totul ne cunoscute (aplause). Acést'a necunosointia a relatiuniloru o documentéza in susi rescriptulu ministeriale din 4 Febr. — Pre basea unei simple promisiuni a camerei unguresci, s'a facutu indata unguiloru cele mai mari concesiuini, denuminduse unu ministeriu propriu. Altuceva nu scie esoperá ministeriulu Beust, decatu o modificatiune a vechieloru drepturi unguresci pre basea constitutiunii moderne. Despre alte drepturi nicairi vre o urma. Tóte aceste se facu la dorinti'a unui esministru sa-seacu. Noi cu maiortate absoluta vomu spune imperatului, ca neci centralismulu, nici dualismulu nu se poté sustiené in Austri'a, de órace ambele scurtéza drepturile legale ale popóreloru. Austri'a trebuie se de egalú asilu tuturoru popóreloru.“ Votéza pentru adresa.

Zeithammer, e pentru maiortate. „Doresce, ca precum catra diet'a ung. asié si catra diet'a boema se se adreseze monarchulu nemidilocitu. Si descopere parerea de réu, ca pentru regimulu concede atatu de pucinu timpu dietei boemesci spre a se consultá, pre candu din contra celei unguresci ia concesu pré multu timpu. Intréba ca „unde e promisiunea monarchulu, care dice, ca vocea tieriloru trebuie se fia ascultata?“ „Dlu Beust inca conchiama ceva ce inca nu au fostu, ceva extraordinariu,

elu inse nu are curagiulu a spune, pentruce s'a si facutu ministru, déca nu soie altu ceva! (aplause). O impacare cu Ungari'a nu voliesce a impededá diet'a, acést'a impacare inse trebuie se coresponda unoru conditiuni. Antaiu, in tiererele de sub corón'a lui Stefanu trebuie se se pertracteze dupa dreptate. Diet'a va nisúí, cá aceloru popóre, cari pentru trouu si monarchu in timpuri grele au sacrificatu avere si sange, se li se facu dreptate. Impacarea cu unguirii au treoutu preste marginile legalitateri, prin impacarea unilateralé. Totusi o impacare cu unguirii inca nu e impacare cu Austri'a; acést'a nu se poté face dupa elaboratulu comisiunii de 67 a dietei ung. „Cu ce dreptá vorbesce D. Beust despre provincie cislaitane?“ Se dice ca acést'a va se fia senatu constitutiunali (verfassungsmässig); ei dar' § 6 alu statuteloru senatului imperiale dice, ca acést'a trebuie se consiè din 343 membrii; adunarea inse in care se mergemu noi, numera numai 203 membrii. Déca mi va poté documentá cineva, ca 203 e atat'a catu si 343, atunci dicu si eu, ca alegerile la aceleasi aru fi constitutiunale. — Cu acestu proiectu nu ne vomu involí neci odata.“ Vorbitorulu si inchiaia vorbirea cu urmatóriele: „Ministrii se ducu, popórele remanu. Dlu Schmerling a venitu si s'a dusu, dlu Beust vení si se va duce!“ (aplause sgomotóse).

Contele Clam-Martinić: „Nu recunóce, ca senatulu la care sunt conchiamati, ar fi constitutiunali neci legalu. Dice, ca in senatulu imperiale trebuie se fia reprezentatu intregu imperiulu, ce in senatulu de nou conchiamatu nu se intempla. Boemi'a voliesce a fi parte a Austriei intregi si nu o parte a diu-metatei vestice a imperiului. Diet'a nu se poté considerá numai de unu instrumentu, prin care se se tramita reprezentanti in ori si ce adunare, ce o numescu Reicherath. Diet'a nu e indatorata spre asié ceva, mai multu, cu cugetu, ca neci oa e indreptatita spre acea. Ce se facemu dar'? Sunt dóue terenuri, pre cari potemu inaintá unulu e „terenulu liberu“ (freie Bahn) insemnatu prin in. manifestu din 20 Sept. Eu cutezu a esprime cuventulu acést'a, ca e vorb'a monarchului (aplause sgomotóse). Alu doilea terenu e celu asignatu prin ministru. Acést'a ar fi periculosu Austriei. Eu dar' me reintorcú la „terenulu liberu“, care dupa parerea mea singuru e celu adeveratu. Fia acést'a catu de lungu si ori catu de periculosu, singuru conduce la scopulu doritu. Cu catu e pusetiunea mai incurcata, cu atatu me simtu mai indatoratu a'mi intrebá consciinti'a politica, si acést'a mi spune a face acea, ce e folositoriu imperiului, corónai si tiereri. Pentru acea votesu pentru adresa.“

Conte Fridricu Thun: Ar fi mai bucurosu pentru senatulu extraordinariu, decatu pentru cestu ordinariu. Dice ca camera nu poté implini sacrificiulu, care lu cere regimele. Continua: „Cu animele deschise ne întórcemu catra domnitoriu si dicemu: „Poti tu implini acést'a conditiune, asié se facemu ce pretindí, noi inse nu o potemu face, déca tu nu implinesci acésta conditiune. — Consciinti'a nóstra politica ne silisce spre acést'a. Da-ne voli'a a face acea ce dorimu!“ Asié vorbesce filiulu catra parentele seu, acést'a e vorb'a animei! Se dice, ca poporulu cere regularea impregiurariloru, elu striga dupa pane! Si noi avemu o anima pentru poporu, inse chiaru pentruca avemu, ne tienemu de detorintia a'i spune, ca óre acea, ce in periolu de inecare tiene a fi unu midilocu de scapare, nu e o sabia ascutita pentru elu? — Profesorulu Höfler dise, ca germanulu voliesce impacariunea, inse nu suprematizare, me temu, ca dlu profesorulu nu luatú o sticla cu petroleu in mana, spre a o torná pre focu. Si eu me tragu diu familia germana, si dorere, neci ca pricepu limb'a cehéscá; deci abié credú, ca me voru tiené a fi „ultracéchu“, si totusi trebuie se marturisescu, ca eu in nisuinti'a maiortatei nu vedu urme de a suprematisá pre germani. Maiortatea vrea numai, cá germanulu se inoetese a pretinde dela regimulu dreptulu de a fi preferitu. Me rogu dar' a trece cu vederea inculparile cele dure si brutale, cari diu'nalistic'a vienesa mai in tóte dilele le arunca asupra boemiloru. (Vyborne!) Noi suntemu gat'a a aduce ori si ce sacrificiu spre sustienerea intregului imperiu. Mai multu oredú,

ca nu se poté pretinde dela noi.“ Votéza pentru adresa. — (Va urmá.)

Cronica esterna.

In causa orientala si-a formatu Franci'a propunerea s'a, cá se se de Portei svatu a cedé insul'a Creta la Greci'a si se iè inainte si rectificarea marginiloru in Tesali'a si Epiru, unde inca ferbe insurectiunea spre a prorumpe. Angli'a inca n'a primitu, dar' neci n'a reieptatu acést'a formulare; ér' Rusi'a o privesce numai de unu punctu de manecare la resolvirea cestiunii orientale rezervandusi a face contrapopusetiune. Se crede, ca in depesiele, care le duse Sorrel dela Parisu prin Berolinu la Petruburgu, se afla invoiearea cu Rusi'a si si cu Angli'a. Intr'aceea dela Constantinople se telegraféza, ca internuntiulu rusescu Ignatiev a pretinsu dela Porta escutarea Hatihumaiumului séu a constitutiunii egalitare. Inse Rusi'a scie, ce face. Ea pasiescu cu incetulu pentru realisarea testamentului lui Petru celu mare, pregatinduse a influentiá deslegarea cestiunii orientali. Ea indemná pe Serbi'a, cá chiaru si prin arme se'si estórcá pretensiunile. Principele Serbiei Michaelé fú chiamatu la Constantinople, cá se se invoieasca cu Port'a. Intr'aceea burs'a vienesa se afla in dilele aceste cutrierata prin faim'a, ca la Prutu s'ar concentrá trupe muscalesci. Muculu e la degetu si centrulu, steng'a si drépt'a camerei in Romani'a se certa despre lan'a bróscéi, fara a considerá, ca timpulu de facia pretinde mai multu decatu or si candu o solidaritate a tuturoru partiteloru cu cea mai generósa abnegare, pentrucá se nu suferé causa comuna natiunala in timpurile furtunei ce se redica asupra comunei cause. —

In Cret'a lupt'a se continua. Ali-Pasia se întórcé din espeditiunea faouta in provinciele Selinos si Kyssamos cu o perdere de 3000 fectiori, 2 tanuri si 6 flamure. Asia Pasia redicá flamur'a profetului. Dara vaporulu grecescu „Arcadion“ inca duse candiotiloru proviantu si 3500 puscii de constructura nóua. In 13 si 14 la Castri si Sostri inca fura turcii batuti. — Fiulu lui Garibaldi se afla in fruntea insurgentiloru. —

Rusii inca invinsera pe bucaredi longa Samarcandu definitivu. Angli'a nu i va grátula. —

In ROMANI'A D. Stefanu Golesecu nu-i succese a compune unu nou ministeriu, dupa cum avú onóre a fi insarcinatu de Mari'a S'a, si camer'a fara ministeriu s'a impartitu se lucre in sectiuni.

In arsenalulu Bucuresciloru sub conducerea colonelului Herkt se prefacu tóte puscile cele vechi in puscii cu acu si cu implutura la patu. —

In ITALI'A decurgu alegerile, la camer'a desfacuta, in sensulu lui Garibaldi, care venindu la Veneti'a spre a indemná la alegeri liberale, fú primitu cá unu rege. —

In FRANCI'A se primi in corpulu legislativu proiectulu reorganizatiunii armatei cu 5 ani in servitiu activu si 4 in reserva. —

In MAREA BRITANI'A prorupséa ér' resculari de fenieni in Irlandi'a. —

Novissimu. Ministeriulu Romaniéi pana in 26 nu s'a potutu introni, fiinduca stang'a in coalitiune cu centrulu nu s'a convinsu dór' de sinceritatea imprumutata, acum se crede ca moderatii din drépt'a si din centru voru presentá unu ministeriu.

— Ministerulu presedinte alu Ungariei Andrassy a caletoritu la Vien'a. In privinti'a ordinatiuniloru comandai generale din Bud'a, care dá ministeriului maghiaru pucina influentia asupra ostasimei se astépta deslusiri in „Wiener Ztg.“ —

„N. fr. Pr.“ reportéza, ca cont. Mensdorf e denu-mitu comandante generale alu Ungariei in loculu principelui Fridericu Lichtenstein, care se denu-minspectore generale de cavaleria. —

Rusi'a reésa acum pre facia cu piannulu de a imbucata Turci'a. —

Cursurile la bursa in 12. Martiu 1867 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 4 cr. v.
Augsburg	—	—	125 „ 75 „
London	—	—	128 „ 10 „
Imprumutulu nationalu	—	—	60 „ 40 „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	62 „ 40 „
Actiile bancului	—	—	737 „ — „
„ creditului	—	—	185 „ 20 „